

פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי

ביאור בדרך אפשר

1 פְּדָה בְּשָׁלוֹם ללא מלחמה. וְהִטְעַם עַל זֶה שֶׁ"פְּדָה בְּשָׁלוֹם  
 2 נִפְשִׁי" והפדייה היא ללא מלחמה ומאבק הוא, "כִּי בְּרַבִּים הָיוּ  
 3 עִמָּדִי". וְצָרִיךְ לְהִבִּין מֵהוּ עֲנִין הַתּוֹכֵן וְהַמַּעֲלָה הַמִּיּוֹחֶדֶת שֶׁל "פְּדָה  
 4 בְּשָׁלוֹם" דְּוָקָא, לְעוֹמֵת פְּדִיָּה בְּאִמְצוֹת מֵאִיבָק וּמִלַּחְמָה וְהַשְׂיָכוֹת  
 5 הַקָּשֶׁר הַתּוֹכְנֵי הַפְּנִימִי ד' בְּרַבִּים הָיוּ  
 6 עִמָּדִי" ל' פְּדָה בְּשָׁלוֹם" שֶׁבִּגְלַל  
 7 "בְּרַבִּים הָיוּ עִמָּדִי" זוּ סִיבָה וְנִימוֹק לַכֵּן  
 8 שֶׁהַפְּדִיָּה הִיא בְּשָׁלוֹם.  
 9 וְהִנֵּה בְּדַרְשַׁת רַבּוֹתֵינוּ ז"ל עַל  
 10 פְּסוּק וְזֶה, כָּל הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה  
 11 וּבִגְמִילוּת-חֻסְדִּים וּמִתְפַּלֵּל  
 12 עִם הַצְּבוּר כו' מַעֲלָה עֲלָיו הַכְּתוּב  
 13 כִּיאוּלוּ פְּדַאנִי לִי וּלְבָנֵי מִבֵּין הָאוּמוֹת,  
 14 פִּרְשׁ רַש"י, בְּבִיאור הַקָּשֶׁר בֵּין  
 15 הַדְּרָבִיּוֹת הַלְלוּ ל"פְּדָה בְּשָׁלוֹם" תּוֹרָה  
 16 דְּכַתִּיב וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם,  
 17 וְכֵן גְּמִילוּת-חֻסְדִּים נִמְנִי גַם  
 18 שְׁלוֹם הוּא, בֵּין עוֹשֵׂה הָאֲמִלוּת-  
 19 חֹסֵד וְנוֹתֵן הַצְּדָקָה, לְמַקְבֵּל וּמִתְפַּלֵּל  
 20 עִם הַצְּבוּר הוּא עֲנִין כִּי  
 21 בְּרַבִּים הָיוּ עִמָּדִי (פְּדַרְשׁ  
 22 רַש"י שָׁם, כִּי בְּרַבִּים הָיוּ  
 23 עִמָּדִי, שֶׁהַתְּפַלּוּ עִמִּי).  
 24 וְהִנֵּנוּ, שֶׁג' עֲנִינִים אֵלוּ, תּוֹרָה  
 25 גְּמִילוּת-חֻסְדִּים וְהַתְּפַלָּה  
 26 בְּצְבוּר, מְחַלְקֵם רַש"י בְּפִירוּשׁוֹ  
 27 לְב' תְּלוּקוֹת שְׁנֵי קְבוּצוֹת שֶׁל  
 28 דְּרָבִיּוֹת שׁוֹנִים הַחֲלוּקִים זֶה מִזֶּה.  
 29 תּוֹרָה וּגְמִילוּת-חֻסְדִּים הוּא  
 30 עֲנִין "בְּשָׁלוֹם" וְקִשְׁר עִם דְּבָרֵי  
 31 הַכְּתוּב "פְּדָה בְּשָׁלוֹם", וְהַתְּפַלָּה  
 32 בְּצְבוּר הוּא עֲנִין "כִּי בְּרַבִּים  
 33 הָיוּ עִמָּדִי". וְצָרִיךְ לְהִבִּין מֵהוּ  
 34 שֶׁמְחַלֵּק ג' עֲנִינִים אֵלוּ לְשְׁתֵּי  
 35 תְּלוּקוֹת וְהִי מִפְּשׁוּת לִשׁוֹן הַגְּמָרָא  
 36 מִשְׁמַע שְׁמִדוּכָר בְּשִׁלוּשָׁה דְּרָבִיּוֹת בְּעַלֵּי  
 37 מִכְּנָה מִשׁוּתָף אֶחָד.  
 38 גַּם צָרִיךְ לְהִבִּין מֵהוּ שֶׁאֲמָרוּ  
 39 כָּל הָעוֹסֵק כו', שֶׁמְדַבֵּר פָּאן  
 40 מֵאִמֵּר חֲכָמֵינוּ ז"ל זֶה נִאֲמַר בְּסַגּוּן  
 41 שְׁמַתִּיחַס וּמְדַבֵּר בְּעֲנִין הָאֵדָם  
 42 הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה כו' וְכֵן בְּגִמְלוּת

ביאור בדרך אפשר

חֻסְדִּים וּבַתְּפִילָּה וְלֹא בְּעֲנִין הַתּוֹרָה גְּמִילוּת-חֻסְדִּים וְהַתְּפַלָּה  
 בְּצְבוּר עֲצָמָם, כְּלִשׁוֹן הַמְּרַגֵּל בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת, בְּדַבְרֵי חֲכָמֵינוּ  
 ז"ל שֶׁהָאִמְרָה מִתִּיחַסֵּת לְדַבְרִים עֲצָמָם וְלֹא לְאֵדָם הַעוֹשֵׂה אוֹתָם כְּמוֹ  
 לְדוּגְמָה דְּבָרֵי חֲכָמֵינוּ ז"ל עַל שְׁלִשָּׁה דְּבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד, עַל  
 הַתּוֹרָה וְעַל הָעֵבֹדָה וְעַל  
 גְּמִילוּת-חֻסְדִּים<sup>7</sup> (וְלֹא אִמְרוּ  
 זֹאת בְּסַגּוּן שְׁמַתִּיחַס לְאֵדָם כָּל  
 הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה בְּעֵבֹדָה  
 וּבִגְמִילוּת-חֻסְדִּים מְעַמֵּד  
 הוּא אֶת הָעוֹלָם), וְהַלְשׁוֹן  
 כָּאֵן הוּא כָּל הָעוֹסֵק כו' תּוֹךְ  
 הַתִּיחַסוֹת לְאֵדָם.  
 ג) וַיּוֹבֵן זֶה בְּהַקְדָּים מֵהוּ  
 שֶׁכְּתוּב<sup>8</sup> יוֹדוּף ה' כָּל מַעֲשִׂיךָ  
 וְחִסְדֵיךָ יִכְרַכּוּכָהּ, וְאֵימָתָא  
 מוֹבָא בְּזֵהר<sup>9</sup> דְּפָרוּשׁ יִכְרַכּוּכָהּ  
 הוּא "יִכְרַכּוּ כָּה". וּמְבָאָר  
 אֲדָמוּר<sup>10</sup> (מֵהוֹרְש"ב)  
 נִשְׁמַתוּ-עֵינָן (בְּמֵאֲמָרוֹ דְּבַיּוּר  
 הַמְּתַחִיל' פְּדָה בְּשָׁלוֹם  
 הַעַת"ר<sup>10</sup>), ד'כָּה' הוּא  
 מְלָכוֹת<sup>11</sup>, סְפִירַת הַמְּלָכוֹת הַעֲלִינָה  
 (כְּמִבּוּאָר בְּהַמְשַׁךְ תַּע"ב ש"כ"ה הוּא  
 "כְּמוֹ כֵּף הַדְּמִיּוֹן לְבַד... כְּמוֹ עַל-דֶּרֶךְ-  
 מִשַּׁל דְּבַר הַמוֹסָתֵר וּמוֹפְלָא מִשְׁהַת בְּנֵי  
 אָדָם וְרוּצָה לְהִבְנִי לְזוּלָתוֹ, מֵרָאָה אֵלָיו  
 בְּדַמּוֹת לִוְמֵר שְׁאוֹתוֹ הַדְּבַר הַמוֹפְלָא  
 יוֹבֵן עַל-דֶּרֶךְ דּוּגְמָא מְדַבֵּר זֶה הַמוֹשֵׁג  
 וּמוֹבֵן, וְאוּי יֵאמַר כָּה, דָּאָם הִי מֵרָאָה  
 לוֹ גּוֹפּוֹ שֶׁל הַדְּבַר הַמוֹסָתֵר לֹא הִי  
 אוֹמֵר כֵּה הוּא הַדְּבַר אֲלֵא זֶה הוּא  
 הַדְּבַר, הֵינּוּ מֵהוֹת אוֹתוֹ הַדְּבַר עֲצָמוֹ  
 מְבַלֵּי הַצְּטֻרְכוֹת לְדוּגְמָא כו', אֲבָל  
 כֹּאשֶׁר מֵרָאָה רַק דּוּגְמַת הַדְּבַר אוֹמֵר כֵּה  
 כו'. וְכְמוֹ כֵּן בְּחַי' מְלָכוֹת דַּעֲצָמוֹתוֹ  
 הָאוֹרוֹת דְּאֲצִילוֹת מִתַּעֲלָמִים לְגַמְרֵי..."  
 וְנוֹתֵר רַק מַעֲיֵן דְּמוֹת שֶׁל הָאוֹרוֹת  
 הַעֲלִינָם) ו'יִכְרַכּוּ כָּה' הוּא  
 לְהַבִּיא בְּרַכָּה, הֵינּוּ לְהַמְשִׁיךְ גְּלוּי  
 כָּה' הוּא לְהַמְשִׁיךְ גְּלוּי

(6 משלי ג, יז. 7) אבות פ"א מ"ב. 8) תהלים קמה, י. 9) ח"ב עט, ב. ח"ג קמו, א. רסז, א. 10) נדפס בקונטרס בפ"ע (קה"ת, ה'תשלי"א). ולאח"ז - בהמשך תער"ב ח"ב ע' תשסו ואילך. 11) כמבואר בארוכה בהמשך הני"ל פשמ"ח ואילך (ע' תשטו ואילך).